

Vår saksbehandler
Suzanne H. Norvang og Anders L. Blakseth

Dokumentdato
11.03.2022
Deres dato

Vår referanse
2022/4925
Deres referanse

Til alle brann- og redningsvesen

Brannsikkerhet skal ivaretas i innkvartering av personer som søker beskyttelse

Det er forventet et økende behov for innkvartering av flyktninger som følge av invasjonen i Ukraina. Regjeringen har besluttet å gi midlertidig kollektiv beskyttelse til ukrainske statsborgere, og Utlendingsdirektoratet har fått i oppdrag av justis- og beredskapsministeren å etablere flere asylmottaksplasser. Direktoratet for samfunnsikkerhet og beredskap understreker viktigheten av å ivareta tilstrekkelig brannsikkerhet.

Dette brevet omhandler følgende:

- Innkvartering av flyktninger
- Brannsikkerhet
- Brannvesenets rolle som tilsynsmyndighet
- Vurdering av nødvendigheten av høyere beredskap

Innkvartering av flyktninger

Plan- og bygningsloven gjelder ved etablering av mottak, men for å sikre raskere prosesser har Kommunal- og distriktsdepartementet 7. mars 2022 vedtatt en midlertidig forskrift¹ som gir kommunene myndighet til å beslutte midlertidig unntak fra byggesaksbehandling.

Det er opplyst på regjeringens hjemmeside at den midlertidige forskriften er innholdsmessig lik forskriften som kommunene har erfaring fra å bruke under pandemien. Forskriften innebærer i korte trekk at kommunene gis myndighet til å gjøre unntak fra krav om søknad for kortvarig bruksendring eller plassering av bygninger. Det er kun offentlige myndigheter, som for eksempel UDI eller kommunene selv, som kan be om unntak. Forskriften gir også unntak fra krav i byggteknisk forskrift (TEK17), og fra krav om nabovarsel og ferdigattest. Den midlertidige forskriften gjelder fram til 1. januar 2024.

Brannsikkerhet

Kommunens adgang til å gi unntak fra krav om søknad og tillatelse følger av § 2. Hvis kommunen gir unntak, så gjelder unntakene fra byggteknisk forskrift (TEK 17) om brannsikkerhet slik de følger av den midlertidige forskriften § 6 andre ledd:

Så fremt bygningen har brannalarmanlegg og rømningsveier som oppfyller bestemmelsene i byggteknisk forskrift kapittel 11, er det ikke krav om automatisk brannsløkkeanlegg (sprinkling).

Det betyr at den midlertidige forskriften ikke åpner for andre unntak fra kapittel 11 sikkerhet ved brann.

¹ Midlertidig forskrift 7. mars 2022 nr. 336 om unntak fra plan- og bygningsloven for innkvartering av personer som søker beskyttelse (asylsøkere). FOR-2022-03-07-336.

Brann- og redningsvesenet har formelt ingen rolle ved byggesaksbehandling, men det er fritt opp til kommunen å benytte den kompetansen ansatte i brann- og redningsvesenet har til å gi råd i en byggesak. Brann- og redningsvesen og kommunen for øvrig må gjerne ha dialog der det er større bygg som brukes til midlertidig innkvartering. Dette må imidlertid ikke frata eier ansvaret for å sørge for, og dokumentere at brannsikkerheten i et bygg er tilstrekkelig ivarettatt, jf. brann- og eksplosjonsvernloven §§ 6 og 8.

I henhold til forskrift om brannforebygging² § 16 skal kommunen gjennomføre tiltak i samsvar med planen for det forebyggende arbeidet, og på bakgrunn av hendelser, bekymringsmeldinger og lignende som gir ny kunnskap om risikoen for brann. Flyktningestrømmen som kan komme er en typisk hendelse som kan føre til endringer i det planlagte forebyggende arbeidet.

Brann- og redningsvesenets rolle som tilsynsmyndighet

Brann- og redningsvesenet skal gjennomføre brannforebyggende tilsyn. Det er ikke noe generelt krav om at mottak for flyktninger skal være særskilte brannobjekt. Dette vil måtte vurderes konkret.

Situasjonen kan komme til å endre seg raskt. Vurdering av registrering av mottak/innkvartering som særskilte brannobjekter skal gjøres fortløpende. Større sentraliserte mottak vil ofte bli registrert som særskilte brannobjekter. Unntaksvis vil også desentraliserte mottak kunne bli registrert. Kommunen kan ved enkeltvedtak bestemme at det skal føres tilsyn med andre byggverk enn de som blir registrert som særskilte brannobjekter. Se for øvrig DSBs "Veileder for brann- og redningsvesenets tilsyn med særskilte brannobjekter (§ 13)"³ på direktoratets hjemmeside.

DSB oppfordrer alle landets brann- og redningsvesen til å vurdere behovet for registrering av nyetablerte mottak/bygninger med innkvartering som særskilt brannobjekt, og å føre tilsyn i den utstrekning som er nødvendig for å sikre at eiere og brukere ivaretar sine forpliktelser. Samtidig er det viktig å understreke at brann- og redningsvesenet må være bevisste på sin rolle som tilsynsmyndighet, dersom de bistår med råd eller ressurser i etablering av nye mottaksplasser

Vurdering av nødvendigheten av høyere beredskap

I situasjoner hvor brannrisikoen er vesentlig større enn normalt, kan brann- og redningsvesenforskriften⁴ § 18 komme til anvendelse.

Det følger av § 18 om krav til midlertidig forhøyet beredskap ved særskilt risiko:

Brann- og redningsvesenet skal ha et system for å identifisere situasjoner hvor risikoen for branner og andre ulykker er vesentlig større enn normalt, og følge opp med nødvendig planverk for å sikre god håndtering av slike situasjoner, jf. forskriften § 10. Brann- og redningsvesenet skal innføre høyere beredskap dersom det er nødvendig, og sørge for at nødmeldesentralen holdes informert

Brann- og redningsvesenet må til enhver tid vurdere risiko som oppstår på grunn av spesielle forhold, enten disse er stadig tilbakevendende eller engangstilfeller. Risikoen må kartlegges og vurderes i forhold

² Forskrift 17. desember 2015 nr. 1710 om brannforebygging.

³ <https://www.dsb.no/veiledere-handboker-og-informasjonsmaterieell/veileder-for-brann--og-redningsvesenets-tilsyn-med-sarskilte-brannobjekt--13--versjon3-sept2021/>

⁴ Forskrift 15. september 2021 nr. 2755 om organisering, bemanning og utrustning av brann- og redningsvesen og nødmeldesentralene.

til forebyggende tiltak (kortsiktige/langsiktige) og etablert beredskap. Etablering av ett eller flere asylmottak eller annen innkvartering kan være et eksempel på at det er nødvendig for kommunene å foreta vurderinger i henhold til denne bestemmelsen.

Med bakgrunn i ansvars-, nærhetens-, likhets- og samvirkeprinsippet mener DSB at det er naturlig at nødetatene samarbeider tett om ivaretagelsen av økt risiko. DSB ønsker å peke på at kommunal beredskapsplikt og kommunalt brann- og redningsvesen må sikre at det er samarbeid med andre aktuelle beredskapsaktører som politi, helse og Sivilforsvaret.

Med hilsen
for Direktoratet for samfunnssikkerhet og beredskap

Elisabeth Sørbøe Aarsæther
Direktør

Johan Marius Ly
Avdelingsdirektør

Dokumentet er godkjent elektronisk og sendes derfor uten underskrift.